

Zdôvodnenie výšky hrubého dlhu SR a návrh opatrení na jeho zníženie

December 2022

I. Zhrnutie

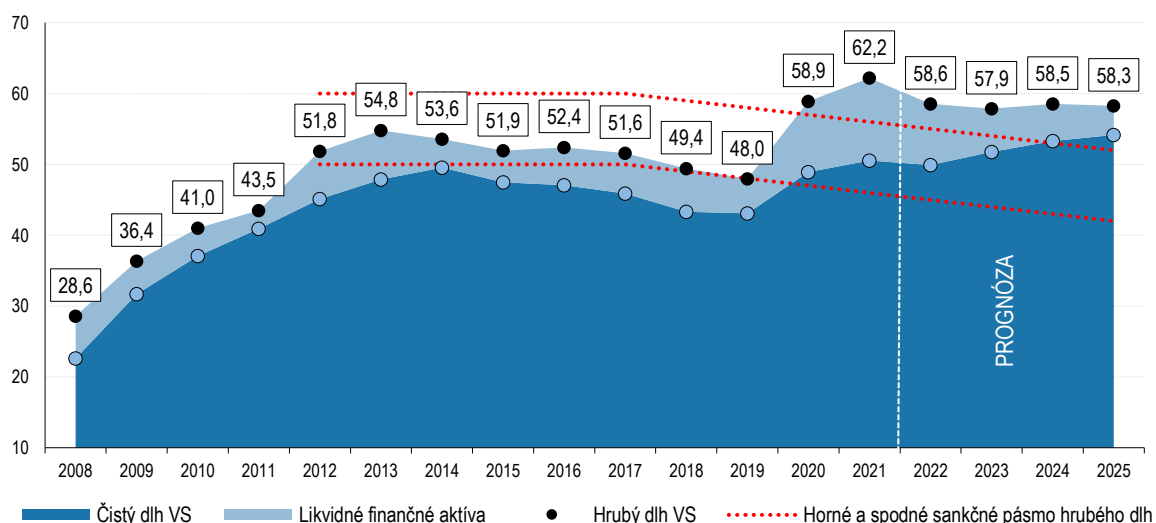
Hrubý dlh vplyvom pandémie COVID-19 po prvýkrát presiahol hranicu 60 % HDP a naďalej ostáva v najvyššom sankčnom pásme dlhovej brzdy. Dlh verejnej správy narástol na historicky najvyššiu úroveň 62,2 % HDP. Druhý rok po sebe preto ostáva v najprísnejšom sankčnom pásme ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Na rast zadĺženia vplyvali predovšetkým nadpriemerné deficity hospodárenia verejnej správy v posledných dvoch rokoch, poznačené výdavkami na priamu pomoc v boji s pandemiou COVID-19 v celkovej výške takmer 5 % HDP. Hrubý dlh v tomto období rástol aj v dôsledku zvyšovania likvidity verejnej správy, ktorá dosiahla takmer 12 % HDP, keďže ekonomická neistota vyvolávala potrebu predzásobenia sa hotovosťou.

Súčasná úroveň historického hrubého dlhu je tiež dôsledkom hospodárenia v poslednom desaťročí, ktoré mohlo popri priaznivom ekonomickom prostredí vytvoriť väčší fiškálny priestor pre súčasné a budúce krízy. Ekonomický vývoj od roku 2012 vytvoril vhodné predpoklady pre ambicióznejšie zníženie dlhu. Daňovo-odvodové príjmy medzi rokmi 2012 a 2019 boli v skutočnosti v priemere každý rok vyššie o 0,7 % HDP ako predpokladal rozpočet a mohli byť využité na razantnejšie zníženie zadĺženia v pomere k HDP. Od implementácie dlhovej brzdy do národného rámca fiškálnych pravidiel sa však hrubý dlh kontinuálne pohyboval v prvom, resp. druhom sankčnom pásme a do pandemického roku 2020 Slovensko vstupovalo s dlhom blízko úrovne 50 % HDP.

Najmä vplyvom inflačného šoku bude dlh na horizonte rozpočtu dočasne stabilizovaný pod 60 % HDP aj bez dodatočných úsporných opatrení vlády. V roku 2022 sa dlh v pomere k HDP znížil o 3,6 p. b. a do roku 2025 stabilizuje pod hranicou 59 % HDP. Medziročný pokles dlhu v tomto a budúcom roku bude ťahaný predovšetkým vysokou očakávanou infláciou a rozpúšťaním naakumulovanej hotovostnej rezervy z posledných dvoch rokov, ktorých vplyv najmä ku koncu horizontu vykompenzuje očakávané deficity verejnej správy. Vplyv inflácie do roku 2025 zvoľní, pomerové znižovanie dlhu k HDP bude však podporovať rast ekonomiky a využívanie hotovosti verejnej správy na úkor nových emisií dlhopisov. Hrubý dlh sa v základnom scenári do roku 2025 už výrazne neznižuje, no mal by sa však stabilizovať pod 59 % HDP.

Ďalší pokles dlhu najmä za horizontom budúceho roka nebude možný bez aktívnej konsolidácie, ktorej začatie si vyžadujú domáce, ale aj európske fiškálne pravidlá. Stabilizácia a znižovanie zadĺženia si bude vyžadovať aktívnu konsolidáciu. V scenári konsolidácie by dlh klesol pod najvyššie sankčné pásmo dlhovej brzdy v úvode nasledujúcej dekády a v priebehu ďalších piatich rokov by dosiahol úroveň pod najnižším pásmom. V Parlamente je aktuálne predložených niekoľko opatrení, ktoré majú za cieľ zvýšiť príjmy rozpočtu verejnej správy o trištvrte miliardy eur už v roku 2023. Ministerstvo financií ďalej očakáva, že konsolidačný plán bude bližšie špecifikovaný do konkrétnych opatrení v nadchádzajúcom Programe stability, zohľadňujúc finálnu podobu národných výdavkových limitov resp. reformu európskych fiškálnych pravidiel.

GRAF 1 – Vývoj hrubého a čistého dlhu verejnej správy (% HDP)

Pozn.: Projekcia do roku 2025 vychádza z deficitov fiškálneho rámca rozpočtu na roky 2023 až 2025, ktoré zodpovedajú aktuálnym schodkom verejnej správy – 6,4 % HDP v 2023, 4,3 % HDP v 2024 a 4,1 % HDP v roku 2025. Súčasťou prognózy sú posledné aukcie dlhopisov SR v roku 2022. Sankčné pásma vychádzajú z platného ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.
Zdroj: MF SR

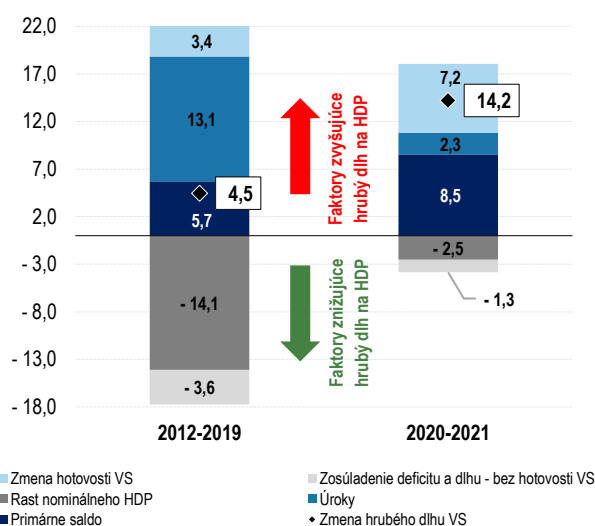

II. Vývoj hrubého dlhu verejnej správy do roku 2021

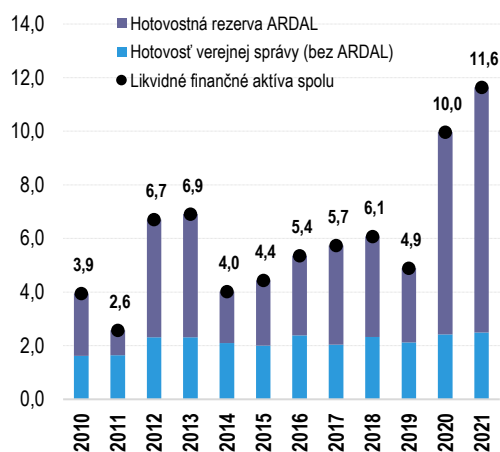
Hrubý dlh Slovenska v roku 2021 po prvýkrát prekročil hranicu 60 % HDP a ostáva v najvyššom sankčnom pásme dlhovej brzdy. Eurostat v jeseni 2022 potvrdil hrubý dlh Slovenska za minulý rok na úrovni 62,2 % HDP¹. Zadĺženie v pomere k veľkosti ekonomiky tak po prvýkrát prekročilo 60 % HDP a ostáva v najvyššom sankčnom pásme ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti². V súčasnosti aktívna úniková klauzula dlhovej brzdy, vyplývajúca z nástupu novej vlády v roku 2021, nepožaduje uplatniť najprísnejšie sankcie 3. až 5. pásma³. Tie sa podľa platného znenia ústavného zákona opätovne spustia v polovici roka 2023 (viac **BOX 1**).

Hlavným faktorom skokového nárastu zadĺženia v poslednom období je pandémia COVID-19, ktorá si vyžiadala výdavky na priamu pomoc v boji s koronavírusom v celkovom objeme 4,9 % HDP. K skokovému nárastu dlhu v pomere k HDP o vyše 14 percentuálnych bodov (p. b.) došlo v posledných dvoch rokoch (**GRAF 2**), čoho hlavnou príčinou boli vysoké deficity verejných financií predovšetkým reagujúce na pandémiu koronavírusu (10,8 p. b.). Výdavky vynaložené na pandemickú podporu zamestnanosti, náhradu príjmov formou sociálnych dávok a do zdravotníctva dosiahli celkovo 4,9 % HDP. K nárastu dlhu v pomere k HDP prispelo aj zvýšenie likvidných finančných aktív štátu, ktoré sa nevyužili na krytie vysokých očakávaných schodkov verejnej správy a v 2021 dosiahli objem až 11,6 % HDP. Časť z nárastu týchto aktív tvorili vklady subjektov mimo sektora verejnej správy (1,6 p. b.)⁴, ktoré najmä v poslednom štvrtroku 2021 ukladali finančné zdroje v Štátnej pokladnici s negatívnym vplyvom na hrubý dlh⁵.

GRAF 2 – Faktory prispievajúce k zmene hrubého dlhu (kumulatívne, p. b. HDP)

GRAF 3 – Vývoj likvidných finančných aktív verejnej správy (% HDP)

Pozn.: Údaje platné k 31.12. príslušného roka.

Zdroj: MF SR

Vplyv pandémie na hrubý dlh v pomere k HDP tlmiť najmä vývoj reálnej ekonomiky a inflácia, ale aj priaznivé podmienky na refinancovanie sa na finančných trhoch. Po úvodnom poklese v 2020 sa slovenské hospodárstvo v minulom roku zotavilo a ekonomika reálne vzrástla o 3 %. Spolu s prítomnou infláciou sa oba faktory podpísali pod zníženie hrubého dlhu v pomere k HDP cez tzv. efekt menovateľa. Významnejším faktorom tlmiacim rast dlhu v minulom boli tiež prémie pri emisii dlhopisov⁶, ktoré odrážajú priaznivé podmienky na finančných trhoch počas pandémie s celkovým pozitívnym vplyvom na dlh 0,9 p. b. HDP.

Súčasná úroveň zadĺženia aktivujúca najprísnejšie sankcie dlhovej brzdy (**BOX 1**) nie je len výsledkom pandémie, ale aj vývoja verejných financií v posledných desiatich rokoch charakterizovaný málo ambicióznym znižovaním deficitu

¹ Oproti jarnej notifikácii (63,1 % HDP) sa hrubý dlh revidoval nadol o 0,9 p. b. takmer výlučne z dôvodu revízie nominálneho HDP v roku 2021.

² Pre rok 2021 je horné pásmo dlhovej brzdy z ústavného zákona definované na 56 % HDP a viac.

³ Ústavný zákon 493/2011 podľa čl. 13 a čl. 12 ods. 4 v tomto prípade požaduje uplatniť sankcie z prvého a druhého pásma dlhovej brzdy.

⁴ Podmienky úročenia vkladov v eurozóne v rokoch 2020 a 2021 motivovali subjekty hľadať alternatívy úložiek ku komerčným produktom. Keďže zákon umožňuje vybraným subjektom mimo sektora verejnej správy s majetkovou účasťou štátu ukladať finančné prostriedky na účtoch pokladnice za účelom získavania dodatočnej likvidity pre štát, nenulové úrokové sadzby na tieto vklady spôsobili rast úložiek na účtoch pokladnice.

⁵ Vzhľadom na povahu zdrojov sa z metodického hľadiska tieto vklady považujú za záväzky štátu voči subjektom mimo sektora verejnej správy a sú súčasťou hrubého dlhu.

⁶ Prémie pri emisii štátnych dlhopisov predstavuje pozitívny rozdiel medzi získanými prostriedkami z predaja dlhopisov a ich nominálnou hodnotou.

v období ekonomickej konjunktúry. Po finančnej kríze z roku 2008 a následnej kríze eurozóny Slovensko zažívalo priaznivé ekonomické časy, kedy priemerné tempo rastu nominálneho HDP predstavovalo 3,6 % ročne. Rast ekonomiky v období 2012-2019 priaznivo vplýval na hrubý dlh, príspevok nominálneho rastu HDP na pokles dlhu v dôsledku efektu menovateľa dosiahol vyše 14 p. b. Ekonomický vývoj však bol viac ako kompenzovaný permanentným deficitným hospodárením vlády vrátane úrokových nákladov, ktoré v rovnakom období prispeli k nárastu dlhu v pomere k HDP na celom horizonte takmer 19 p. b.. Primárne deficity vlády však mohli byť menšie a vplyv na zadĺženie miernejší, keďže v období 2012-2019 sa dosahovali vyššie než rozpočtované daňovo-odvodové príjmy verejnej správy, a to v priemere o 0,7 % HDP ročne⁷. Primárne saldo ako príspevok k rastu zadĺženia v tomto období dosiahol celkovo 5,7 % HDP. Slovensko sa tým radí medzi päť krajín s najhoršími výsledkami znižovania primárneho deficitu v EÚ, kým ďalších 22 krajín v období 2012-2019 hospodáril celkovo s primárnym prebytkom. Navyše, od roku 2012 sa hrubý dlh Slovenska nachádzal neustále v prvom, resp. druhom sankčnom pásme dlhovej brzdy a do roku 2020, zasiahnutého pandémiou COVID-19, krajina vstupovala s dlhom na úrovni 48 % HDP.

BOX 1 – Aktivovanie sankcií platnej dlhovej brzdy v roku 2023

V roku 2023 sa opätovne aktivujú najprísnejšie sankcie dlhovej brzdy, ktoré budú žiadať hlasovanie o dôvere vláde a prípravu vyrovnaného rozpočtu na rok 2024. Úniková klauzula dlhovej brzdy z nástupu novej vlády aktivovaná v máji 2021 sa ukončí začiatkom leta 2023. Počas 24 mesiacov z tohto titulu dlhová brzda nepožadovala plnenie najprísnejších sankcií 3. až 5. dlhového pásma, ktoré SR prekročila v roku 2020. Sankcie v tomto čase žiadali, aby ministerstvo financií Národnej rade SR zaslalo písomné zdôvodnenie výšky dlhu vrátane opatrení na jeho zníženie, a zmrazenie platov členov vlády na úroveň predchádzajúceho rozpočtového roka. Po opätovnej aktivácii sankcií vyšších pásiem dlhovej brzdy bude v budúcom roku, vzhľadom na predpokladanú úroveň dlhu v najvyššom pásme, ústavný zákon požadovať splnenie najprísnejších sankcií:

- ministerstvo financií v lete 2023 zaviazne 3 % z celkových výdavkov schváleného štátneho rozpočtu na rok 2023⁸,
- zmrazia sa prostriedky v rezervách predsedu vlády a vlády SR v rozpočte na rok 2023,
- vláda nesmie predložiť do NR SR návrh rozpočtu verejnej správy na rok 2024 s medziročným nominálnym rastom výdavkov,
- vláda je súčasne povinná na rok 2024 predložiť do NR SR návrh rozpočtu verejnej správy s vyrovnaným schodkom,
- vláda požiada NR SR o hlasovanie o dôvere,
- obce a VÚC sú povinné schváliť vyrovnané alebo prebytkové rozpočty.

Novela ústavného zákona, schválená vládou v roku 2020 a čakajúca na odobrenie parlamentom, by odvrátila hrozbu skokovo vyrovnaného rozpočtu v roku 2024 a ústavne posilnila systémovú konsolidáciu verejných financií. Fiškálnemu útesu v roku 2024 v podobe skokovo vyrovnaného rozpočtu z očakávaného deficitu 6,4 % v 2023 je možné sa vyhnúť schválením novely ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Novela po 10 rokoch skúseností s fungovaním dlhovej brzdy prináša legislatívne úpravy, ktoré by mali efektívnejšie zabezpečiť zdravé a udržateľné verejné financie. Prvou zmenou je zúženie sankčných pásiem z piatich na štyri a súčasne sprísnenie ich sankcií. Novelizovaním zákona by na rozdiel od súčasnosti bola vláda povinná prijímať konsolidačné opatrenia už pri najnižšom sankčnom pásme a znižovať zadĺženie, pričom najprísnejšie sankcie vyrovnaného rozpočtu a hlasovania o dôvere by sa zachovali. Zmenu by priniesol aj prechod na ukazovateľ čistého dlhu, ktorý by zefektívnil riadenie likvidity pri obsluhu štátneho dlhu očistením súčasného indikátora najmä o hotovostnú rezervu. Štát by tak bol schopný využiť priaznivé podmienky na finančnom trhu a predzásobiť sa bez vplyvu na sankčné pásma, čo sa v rokoch 2020 a 2021 ukázalo ako problematické.

Posilnil by sa tiež princíp proti-cyklickosti dlhovej brzdy, ale aj umožnilo každej vláde vyhnúť sa hlasovaniu o dôvere v prípade plnenia sankcií v predchádzajúcich rokoch. S cieľom posilniť proti-cyklickosť by úprava únikových klauzúl priniesla pozastavenie sankcií z dlhovej brzdy už pri medziročnom prepade ekonomiky. Súčasný znenie zákona napr. neaktivovalo únikovú klauzulu ani po prepade ekonomiky v pandemickom roku 2020 (-4,4 %), pretože pokles nebol dostatočný na splnenie podmienok zákona (-9,4 %). Novela by tiež sprísnila únikovú klauzulu z nástupu novej vlády naviazaním podmienky na voľby do NR SR. Pri dosiahnutí najvyššieho sankčného pásma dlhovej brzdy by vláde novela umožnila vyhnúť sa sankcii predloženia štruktúrne vyrovnaného rozpočtu a hlasovania o dôvere v prípade plnenia sankcií v predchádzajúcich rokoch.

⁷ Na základe údajov z [Vyhodnotenia daňovej prognózy pre rok 2021](#).

⁸ Z celkových výdavkov štátneho rozpočtu sú v tomto prípade podľa zákona vyňaté výdavky na správu štátneho dlhu, prostriedky EÚ, spolufinancovanie, odvod do EÚ, a prípadné výdavky na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami.

III. Prognóza hrubého dlhu verejnej správy na roky 2022 až 2025

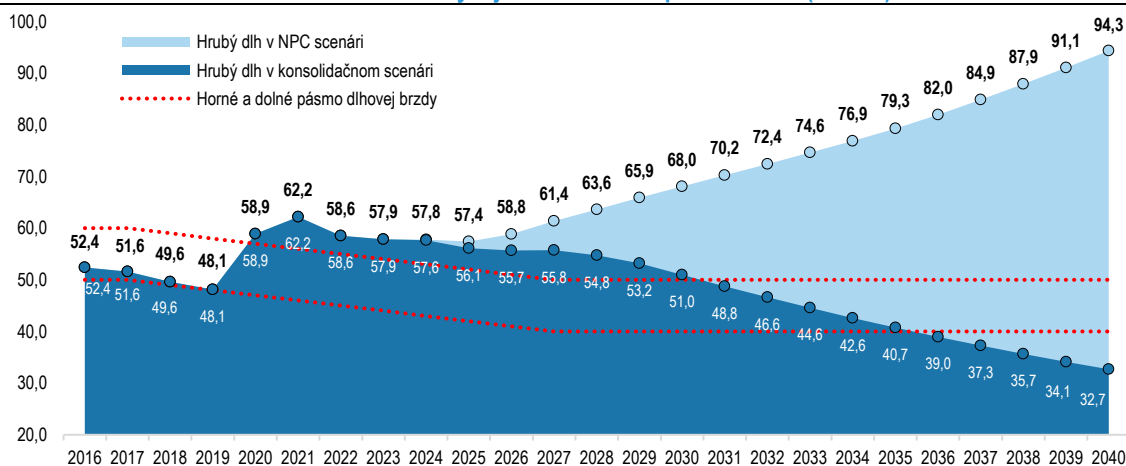
Za rok 2022 sa očakáva výraznejší pokles hrubého dlhu a návrat pod 60 %-nú hranicu. Z dôvodu pretrvávajúceho deficitu verejnej správy nominálny hrubý dlh v roku 2022 síce medziročne vzrástol, v pomere k HDP sa však znížil na 58,6 % HDP. Pokles dlhu v pomere k HDP zabezpečila v prvom rade vysoká miera inflácie a ešte stále rastúca ekonomika cez efekt menovateľa. Medziročné zníženie hrubého dlhu o 3,6 p. b. HDP bolo podporené aj výraznejším čerpaním zdrojov zo Štátnej pokladnice na úkor nákladnejších emisií nových dlhopisov. Dodatočným pozitívnym vplyvom na dlh boli výbery vkladov subjektov mimo verejnej správy zo Štátnej pokladnice, čo znížilo záväzky štátu ku koncu roka celkovo o 1,5 p. b. HDP.

Dlh v pomere k HDP mierne klesne aj v roku 2023, čomu pomôže najmä vysoká inflácia a využitie naakumulovaných likvidných zdrojov. Napriek očakávanému deficitu 6,4 % HDP v roku 2023 sa hrubý dlh medziročne zníži o 0,7 p. b. HDP. Negatívny vplyv schodku rozpočtu na dlh budú kompenzovať nominálny rast ekonomiky (6,6 p. b.) ťahaný predovšetkým vysokou infláciou a ďalšie využitie likvidných zdrojov (1,6 p. b.), naakumulovaných v posledných dvoch rokoch. Vysoký predpokladaný deficit verejnej správy sa tak v plnej miere nepretaví do nárastu zadĺženia v pomere k HDP.

Strednodobá prognóza pre roky 2024 a 2025 v základnom scenári naznačuje stabilizáciu dlhu verejnej správy okolo úrovne 58 % HDP. Dlh v pomere k HDP sa za horizontom budúceho roku stabilizuje a ku koncu roka 2025 udrží pod 59 % HDP. Inflácia sa zmierni, naopak primárny deficit hospodárenia bude naďalej nadpriemerný. Zároveň, na celom horizonte rozpočtu budú rásť úrokové náklady, čo odráža očakávané zvyšovanie výnosov dlhopisov na finančných trhoch. Vďaka zafixovaniu úročenia a nahromadeným likvidným aktívam z minulých rokov sa vplyv na úrokové náklady sčasti stlmí, no do 2025 vzrastú už na 1,4 % HDP. K zastabilizovaniu dlhu prispieje aj ďalšie rozpúšťanie hotovostnej rezervy, najmä ku koncu horizontu. Hrubý dlh sa však do roku 2025 v základnom scenári bez konsolidácie nedostane z najvyššieho sankčného pásma.

Čistý dlh by sa mal v tomto roku krátkodobo stabilizovať, no na horizonte rozpočtu bude bez ozdravenia verejných financií opäť rásť. Likvidné finančné aktíva verejnej správy sa postupne na horizonte prognózy znížia k úrovni 4 % HDP, redukujúc tak rozdiel medzi hrubým a čistým dlhom. Od roku 2023 sa predpokladá rastúci trend čistého dlhu v pomere k HDP a presiahnutie 54 %. V prípade splnenia rozpočtových cieľov by sa naopak trajektória čistého dlhu stabilizovala okolo 52 % HDP.

GRAF 4 – Alternatívne scenáre dlhodobého vývoja hrubého dlhu po roku 2024 (% HDP)

Pozn. 1: Scenár nezmenených politík (NPC scenár) predpokladá v roku 2023 dosiahnutie rozpočtového cieľa deficitu verejnej správy 6,4 % HDP a po roku 2023 vývoj bez dodatočných konsolidačných opatrení a s vplyvom starnutia populácie po zohľadnení vplyvu reformy I. piliera schválenej v októbri 2022.

Pozn. 2: Konsolidačný scenár je založený na splnení rozpočtových cieľov do roku 2025 formou štruktúrálnej konsolidácie 0,5 p. b. HDP ročne až do dosiahnutia štruktúrneho prebytku 0,5 % HDP (vrátane kompenzovania negatívneho vplyvu starnutia populácie). Makroekonomický výhľad je prebratý z makroprognózy a Skupiny pre starnutie populácie (AWG). Sankčné pásma reprezentujú aktuálne platný ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti. Zdroj: MF SR

Dlhodobá prognóza hrubého dlhu (v scenári bez konsolidácie za horizontom roku 2023) naznačuje nárast zadĺženia smerom k 100 % HDP už do roku 2040. Aj po zohľadnení dôchodkovej reformy I. piliera by sa deficit bez konsolidácie verejných financií po 2023 prehlboval a prejavil by sa v postupne zvyšujúcom sa dlhu, ktorý by nebolo možné stabilizovať. Dôvodom tohto vývoja by boli náklady súvisiace so starnutím populácie, ktoré už v nasledujúcich dvadsiatich rokoch vzrastú z 19,4 % HDP na 23 % HDP. K prognózovanému rastu hrubého dlhu prispieva tiež v priemere pomalší očakávaný nominálny rast ekonomiky v nasledujúcich dvoch dekádach. Na druhej strane štruktúrna konsolidácia by dlh zastabilizovala už v polovici

súčasnej dekády. Znižovanie štrukturálneho deficitu o 0,5 % HDP ročne by do roku 2031 viedlo k zníženiu hrubého dlhu pod najvyššie sankčné pásmo a v nasledujúcich piatich rokoch dokonca pod spodné sankčné pásmo súčasne platnej dlhovej brzdy.

S konsolidačnými opatreniami počítá rozpočet na roky 2023-2025 v rámci fiškálnych cieľov zníženia deficitu pod 3 % do konca roku 2025, pričom konkretizácia opatrení bude vzhľadom na aktuálnu prioritu pomoci v energetickej kríze detailnejšie predstavená v Programe stability. Napriek dočasným protikrizovým opatreniam v celkovom objeme 3,5 mld. eur sa vláda v rozpočte na roky 2023 až 2025 prihlásila k fiškálnym cieľom znižovania deficitu hospodárenia pod 3 % HDP do konca roku 2025. Tieto ciele by mali zodpovedať trajektórii znižovania schodku podľa schválených výdavkových limitov, ktorých finálna metodika by mala byť v krátkom čase dohodnutá ministerstvom financií a Radou pre rozpočtovú zodpovednosť. Infláciou dočasne stabilizovaný dlh okolo 58 % HDP by po prijatí konsolidačných opatrení do roku 2025 v súlade s cieľmi rozpočtu mohol klesnúť o dodatočné 2 p. b. k 56 % HDP. Tým by sa zároveň vytvoril predpoklad stabilizácie dlhu aj za horizontom rozpočtu. Rozpočet verejnej správy na roky 2023 až 2025 sa v rámci prebiehajúcej energetickej krízy zameriava prioritne na fiškálnu pomoc zasiahnutým firmám, domácnostiam a verejnej správe a konkrétne špecifikované opatrenia na znižovanie deficitu budú predstavené v Programe stability ako najbližšom strategickom dokumente ministerstva financií. Časť konsolidačných opatrení je už predmetom rokovania v NR SR (viac [BOX 2](#)).

BOX 2 – Konsolidačné opatrenia predložené na rokovanie do NR SR

V Parlamente je na prerokovanie aktuálne predložených niekoľko opatrení, ktoré majú za cieľ zvýšiť príjmy rozpočtu verejnej správy o trištvrte miliardy eur už v roku 2023. Cieľom navrhnutých opatrení je kompenzovať rast na výdavkovej strane rozpočtu a osobitne v energetike reagovať na aktuálnu situáciu s cenami energií. Medzi predložené opatrenia patrí zvýšenie osobitného odvodu v regulovaných odvetviach na 12 % a rozšírenie rozsahu pôsobnosti zákona o ďalšie subjekty, najmä vo finančnom sektore. Po schválení by tiež mala o 30 % vzrásť spotrebná daň z liehu. Osobitnými opatreniami s pozitívnym vplyvom na rozpočtové príjmy sú dane a príspevky od energetických firiem. Opatrenia súvisia najmä s prebiehajúcou krízou cien energií a ich cieľom je redistribúcia nadmerných ziskov energetických spoločností ako Slovnaft, SPP či Slovenské elektrárne.

TABUĽKA – Príjmové opatrenia v legislatívnom procese v NR SR (mil. eur)

	2022	2023	2024	2025
Osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach		78	64	45
Zvýšenie spotrebnej dane z liehu		72	78	78
Solidárny príspevok (energetika)*	524			
Daň z osobitnej stavby		89	50	38
Daň z nadzisku v energetike**		505		
SPOLU	524	744	192	162

Pozn.: * Výnos zo solidárneho príspevku v roku 2023 nie je kvantifikovaný, jeho výška bude závisieť od výsledku hospodárenia v danom roku. ** Daň z nadzisku Zdroj: MF SR je naviazaná na legislatívu EÚ, ide o predbežnú kvantifikáciu k 14. decembru 2022.